

Kaj delajo v tozdu Sidrne verige?

To je zadnje čase gotovo eno najpogostejših vprašanj, ki si ga zastavljajo delavci Verige. Tozid Sidrne verige je zopet na tapeti, in to iz navidezno upravičenih vzrokov. Groba ocena rezultatov našega dela, in sicer slabo doseganje letnega plana ter poslovanje z izgubo ne dopušča drugačnega razmišljanja, kot pa da se slabo dela in da je v končni fazi to »slabo« delo po vrhu vsega še predobro nagrajevano. Vsa ta ugotavljanja so predvsem posledica nepoznavanja oziroma neupoštevanja razmer, v katerih delamo in gospodarimo. Prav zato bom poizkušal razčistiti nekaj dejstev, kar naj bi pripomoglo k pravilnejšemu dojemanju problematike v tozid Sidrne verige in s tem posredno tudi k učinkovitejšemu reševanju le-te!

Najprej razčistimo nedoseganje planskih obveznosti za letošnje leto. Vzrok je v nepri- dobljenih naročilih za debele sidrne verige, ki so bila sicer planirana. Zato je pri tej grupi v devetih mesecih izpada za 1.000 t, to pa je ravno primanj- kljaj do 100-odst. pokritja plana. Tega pa fizično nismo zmožni nadomestiti z drobnimi veri- gami. Poudariti pa je hkrati treba, da smo presegli planske obveznosti na internem trgu, in to pri žici za 8 odst. in verigah za 11,7 odst.

Vzroki slabega poslovanja v letošnjem letu niso novi in jih poznamo že dalj časa, vendar

smo z učinkovitim reševanjem vse preveč odlašali. Za jasnejšo predstavbo je treba na začetku navesti nekaj specifičnosti tozida Sidrne verige, ki nas precej izdvajajo od ostalih tozidov.

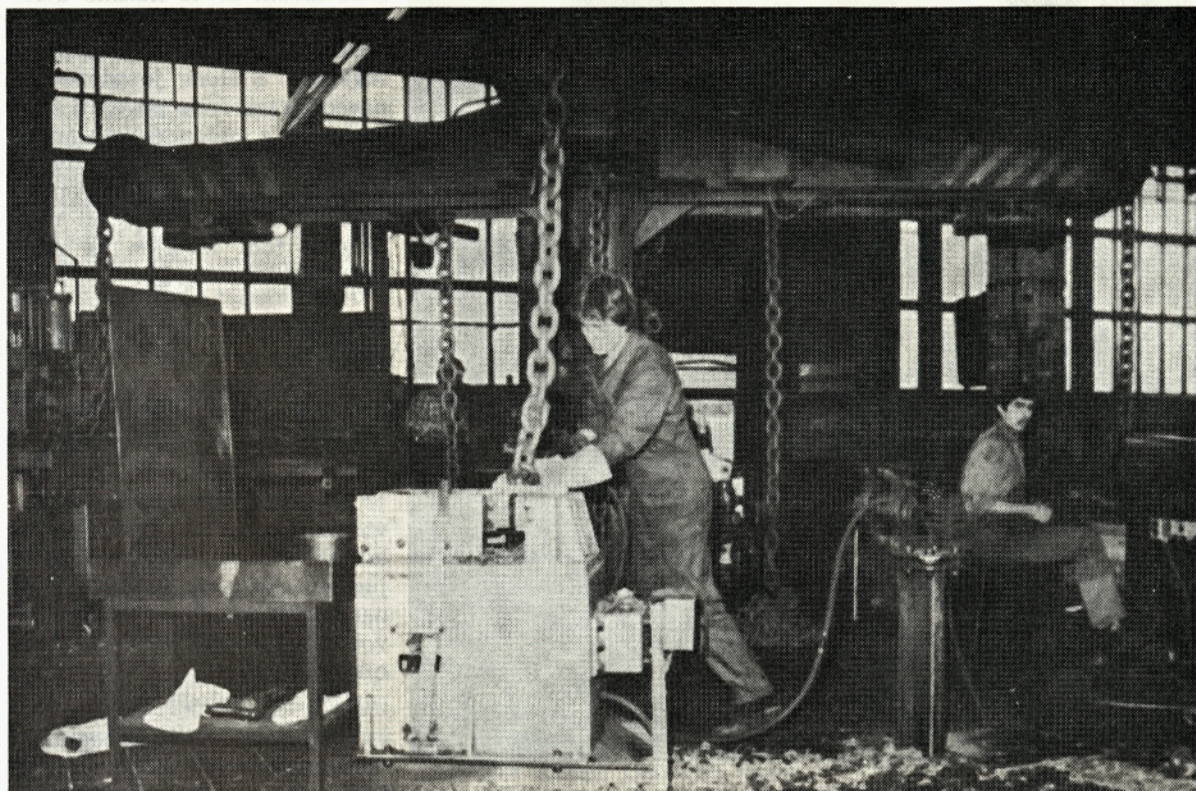
a) V tozdu imamo tri popolnoma različne tehnologije: izdelava verig, toplotna obdelava in vlečenje žice. Zadnji dve sta namenjeni skoraj izključno internemu trgu.

b) Porazdelitev proizvodnje po trgih je druga pomembna značilnost, ki je s stališča poslovanja tozida v sedanjih pogojih dokaj neugodna: 50 odst. internega trga, 25 odst. izvoza, 25 odst. domačega trga.

Le na domačem trgu, torej za eno četrtino proizvodnje, smo vsaj približno izenačeni z ostalimi tozidi glede pogojev pridobivanja dohodka, medtem ko smo s preostalimi tremi četrtinami v popolnoma podrejenem položaju.

c) Naša proizvodnja je močno materialno angažirana, saj predstavljajo stroški materiala kar polovico vseh stroškov. V enem mesecu predelamo toliko materiala kot znaša mesečna količinska realizacija cele DO.

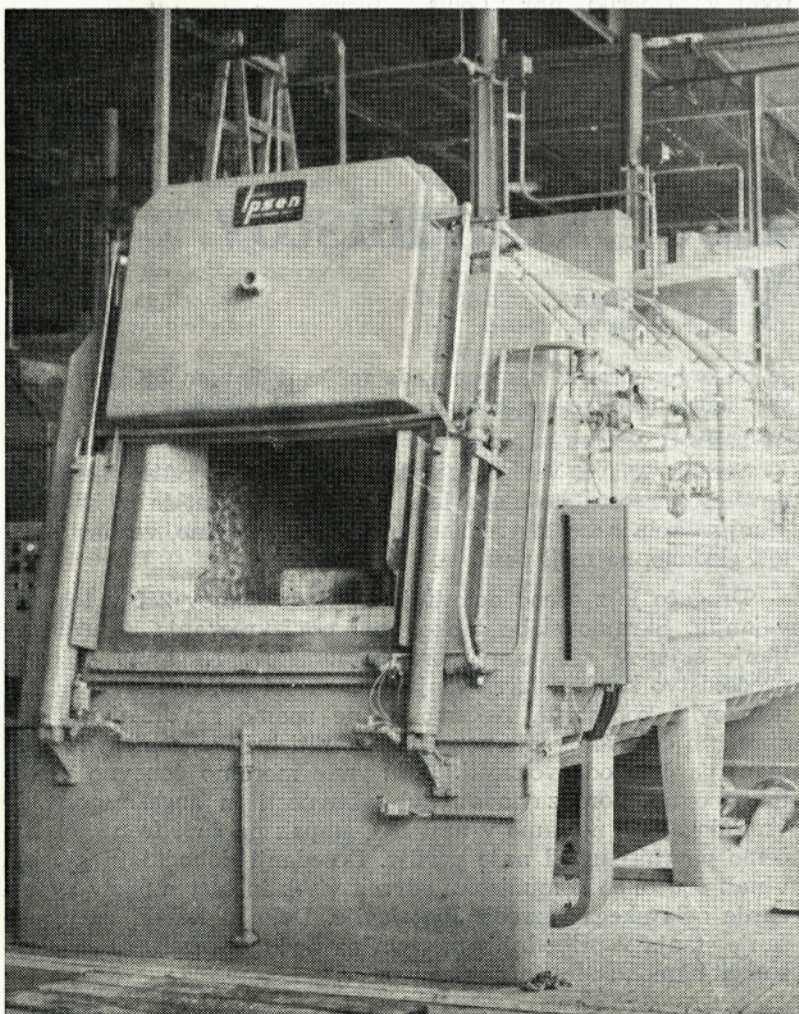
d) Predelava vsega tega materiala in toplotna obdelava izdelkov na internem trgu terjata ogromno energije in od celotne porabljene energije v DO odpa- de več kot polovica na tozid Sidrne verige.

ESAB v tozdu Sidrne verige

*Ob dnevu republike
čestitamo vsem delavcem,
upokojencem, našim vojakom,
poslovnim partnerjem
in vsem brcalcem Verige*

DPO, samoupravni organi,
vodstvo in uredništvo glasila

e) Pogoji dela v tozdu Sidrne verige so med najtežjimi v DO, kar se kaže v nezanimanju za to delo tako med ostalimi delavci v DO kot med novimi.

Ker v bližnji prihodnosti zaradi znanih težav našega gospodarstva realno ni možno pričakovati izboljšanja stanja na področju gibanja cen in uvoza opreme, po drugi strani pa zaenkrat ni izgledov, da bi v okviru DO lahko nadomestili naš neakumulativni izvoz z izvozom drugih tozidov, je treba pač ugotoviti, da moramo še nekaj časa računati z obstoječimi pogoji tako na področju proizvodnje kot na področju poslovanja izven DO. Osnovne vzroke slabe poslovne uspešnosti tozida Sidrne verige je zato treba v danih pogojih iskati predvsem v okviru izvoza, kot problema DO in v okviru internega trga. Tako reševanje seveda ni preveč zanimivo, predvsem ne za prizadete tozide. Vendar pa bomo le tako dosegli, da bo dohodek resnično prikazan tam, kjer je bil tudi ustvarjen z delom.

Področje izvoza je eden osnovnih vzrokov za poslovanje z izgubo, saj je bil v prvih devetih mesecih z izvozom dosežen negativni finančni rezultat v viši-

ni 18 milj. dinarjev. To pa je breme, ki ga tozid sam ne more več nositi, inozemski trg pa naših gospodarskih težav oz. divjanja cen pač ne upošteva. Sedanja gospodarska situacija zahteva, da DO mora obdržati sedanji nivo izvoza in ker je izvoz sidrnih verig zaenkrat še nenadomestljiv, moramo izvažati za naše skupne potrebe po devizah. Zato je seveda nesprejemljivo, da nosimo breme izvoza sami. To breme bomo morali porazdeliti. Sicer imamo uvedeno izvozno stimuliranje, katerega namen pa je le spodbujanje proizvodnje za izvoz, ne more pa pokrivati izgub.

Na internem trgu poslujemo na principu togega sistema planskih cen ki ga dejansko gibanje stroškov degradira že na začetku leta, ko stopi v veljavo v okviru gospodarskega načrta. Tako nosi vsa nepredvidena povišanja stroškov na polizdelkih in storitvah tozid Sidrne verige, ne pa tozid, ki uspešno prodaja končne izdelke in zanje skoraj po pravilu med letom pridobi tudi povišanje cen. Na tak način poslovanje na internem trgu neizogibno zaide v izgubo. Pri našem obsegu proizvodnje za interni trg (50 odst.) je to drugi

pomemben vir slabega poslovnega rezultata. V prvih devetih mesecih je interni trg v izgubi za 10 milj. dinarjev na področju proizvodnje verig, čeprav so bile v okviru končnega izdelka uspešno prodane. Upoštevati je treba, da prek internega trga sodelujemo pri skoraj vseh najbolj uspešnih proizvodih drugih tozidov (snežne verige, zaščitne verige, grabeži, bremenske verige, odkovki, verižni transporterji, vijaki itd.). Gotovo bo marsikdo pomislil na dohodkovne odnose, vendar je tu podobno kot z izvoznim stimuliranjem. Dohodkovni odnosi so namenjeni le za »fino« poravnava uspešnosti prodaje izdelkov in so učinkoviti šele, ko je finančni rezultat internega trga vsaj 0.

Na koncu naj ponovno poudarim, da je bil moj osnovni namen predvsem razjasniti nekatere probleme značilne za tozid Sidrne verige. Z rešitvijo teh problemov bi bila izpolnjena naša zahteva po izenačitvi pogojev pridobivanja dohodka z ostalimi tozidi in šele tedaj bi lahko enakovredno primerjali poslovne uspešnosti posameznih tozidov.

M. Ulčar

Ob dnevu republike

JAJCE, od 25. avgusta 1943 do 7. januarja 1944: Obdobje ustvarjanja nove države. Učvrščevanje pridobitev revolucije. Čas, v katerem ima NOV 440 tisoč borcev, sposobnih voditi velike operacije, ki jim tudi zavezniki priznavajo pomen odločilne fronte.

Vojne operacije Nemcev niso mogle preprečiti, da bi sredi boja ne rasla v Jugoslaviji ljudska oblast. Kapitulacija Italije je omogočila, da so bila osvobojena obširna ozemlja. Izreden pomen narodnoosvobodilnega gibanja 1943. leta in hudi porazi Hitlerjeve Nemčije so zahtevali odločno rešitev nadaljnje usode jugoslovanskih narodov.

Na osvobojenih ozemljih so se ustanavljali številni narodnoosvobodilni odbori. Tako so se začeli razvijati temelji poznejših republiških organov. Imenovali so jih antifašistični sveti narodne osvoboditve posameznih pokrajin. Že na prvem osvobojenem ozemlju se je pokazalo, da NOB ni bil samo boj za osvoboditev države izpod okupatorjevega jarma, temveč da je bil tudi ljudska revolucija, ki naj v Jugoslaviji odpravi kapitalizem.

V »užiški republiki« 1941. leta se je prvič pokazalo pravo delovanje narodnoosvobodilnih odborov. Pregnani so bili predstavniki stare oblasti, za njimi pa še občinski odbori, orožniki, sodišča, okrajna glavarstva itd. Namesto njih je ljudstvo izvolilo svoje odbore, krajevne, občinske in okrajne. Ti so pomagali fronti in zaledju. Skrbeli so za pridobivanje novih partizanov, nabirali hrano in obleko zanje, skrbeli pa so tudi za ranjence. Na njihovih ramah je bila tudi skrb za mir in red na njihovem območju, da trgovina ni zamrla, da je tekel promet in da so bile šole odprte. Na njih

Na tem zasedanju so bili tudi slovenski poslanci. Na kočevskem zboru, ki je bil 1. oktobra 1943, so izvolili 120-članski slovenski narodnoosvobodilni odbor kot vrhovni organ slovenske ljudske oblasti. Zbor odposlancev pa je potem izmed sebe izvolil še 42-člansko delegacijo za zasedanje narodne osvoboditve Jugoslavije, to je za AVNOJ. S tem je slovenski narod izrazil željo povezati svojo usodo z usodo drugih jugoslovanskih narodov. Edvard Kardelj, ki je vodil slovensko delegacijo v Jajcu, je bil med drugim tudi izvoljen za podpredsednika AVNOJ.

Zgodovinski sklepi drugega zasedanja AVNOJ

1. AVNOJ je postal najvišji zakonodajni in izvršni organ nove Jugoslavije.

2. Nastala je nova jugoslovanska skupščina. Iz nje je bila takoj izbrana nova začasna jugoslovanska vlada NKOJ ali nacionalni komite narodne osvoboditve Jugoslavije. Predsednik je bil Tito. NKOJ je opravljal vse naloge AVNOJA.

3. Jugoslovanski begunski vladi v Londonu, ki je zapustila svoje narode, so vzeli vse pravice zakonite vlade. Odvzeta ji je bila tudi pravica, da bi še naprej predstavljala oziroma zastopala jugoslovanske narode. Ta pravica je odslej pripadala AVNOJ in NKOJ. Kralju Petru so prepovedali vrnitev v domovino.

4. Nova Jugoslavija bo osnovana na demokratični podlagi kot skupnost enakopravnih jugoslovanskih narodov Srbije, Hrvaške, Slovenije, Makedonije, Črne gore ter Bosne in Hercegovine.

5. Potrjeni so bili sklepi kočevskega zbora in ZAVNOH o priključitvi Slovenskega Primorja, Beneške Slovenije, Istre in Zadra z otoki k Jugoslaviji.

6. Soglasno je bil sprejet sklep, da se Titu podeli naslov maršala za njegove zasluge v boju za osvoboditev jugoslovanskih narodov.

7. Vsi so bili tudi istega mnenja, da je potrebno ustanoviti državno komisijo za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev.

S temi sklepi in odloki, ki so bili sprejeti v Jajcu, so bili postavljeni temelji nove, demokratične in federativne Jugoslavije. AVNOJ je nastopil kot revolucionarna ustanodajna skupščina in razglasil temeljna načela nove državne organizacije:

- demokratično zvezo delavcev, kmetov in delovne inteligence;
- ljudsko oblast z NOO in
- federalizem.

Jugoslavija je postala nova zgodovinska tvorba z novo socialistično družbeno vsebino in z delovnim ljudstvom kot novim nosilcem oblasti. Hkrati pa je tudi povedala, kaj hoče. Odločila se je slovesno za pridobitve narodnoosvobodilnega boja.

Tako je bila **29. novembra 1943** ustanovljena Jugoslavija brez narodnega in socialnega zatiranja. V grb nove Jugoslavije je prešel datum njenega rojstva. Po pravici se torej ta dan praznuje kot rojstni dan nove jugoslovanske države.

Drugo zasedanje AVNOJ je potekalo hkrati s konferenco v Teheranu in je imelo velik odmev v svetu. V Iranu so se 1. decembra 1943 prvič v drugi svetovni vojni sestali ameriški predsednik Roosevelt, predsednik vlade Velike Britanije Churchill in predsednik vlade Sovjetske zveze Stalin. Imenovali so jih »veliki trije«. Sestali so se, da bi se pogovorili, kako bi naprej vodili vojno. Ta sestanek je spodbudno vplival na vse borbe proti fašizmu in je razveselil tudi jugoslovanske partizane. Na teheranski konferenci so namreč sklenili, da bodo narodnoosvobodilni vojski pod Titovim vodstvom pošiljali vojno pomoč v orožju, municiji in vojni opremi. Največ pomoči pa je prišlo v sanitetnem materialu in zdravilih. Zgodilo se je prvič, da so velike sile, ki so bile ravno tako proti fašizmu, javno izrekle priznanje osvobodilnemu boju jugoslovanskih narodov. V velikem svetu je naposled zmagala resnica o Draži Mihajloviću in njegovem sodelovanju z okupatorji, da je bilo njegovo »junaštvo« proti okupatorju, o katerem so govorile tuje radijske postaje, samo laž in nič drugega, resnica pa je bila drugačna. Jugoslovanski partizani so vedeli, da je bilo do spoznanja resnice prelite mnogo krvi. Naposled je zmagala, tako da je bila odslej narodnoosvobodilna vojska edina sila, ki se je borila z okupatorjem.

Zavezniki so drug za drugim pošiljali svoje vojaške misije v vrhovni štab, prvi so bili Angleži, za njimi Američani, zadnja pa je prišla sovjetska vojna misija. Za zmago resnice v svetu so mnogo storili tudi izseljenci jugoslovanskega rodu v Ameriki npr. Louis Adamič.

Zbor komunistov Verige

je bil organiziran z namenom, da razjasni članom ZK gospodarsko stanje delovne organizacije in da sami kritično ocenijo lastno vlogo pri tem.

Vodilni delavci Verige so podali rezultate gospodarjenja prvih devetih mesecev letošnjega leta. Stanje za enkrat še ni kritično, plani so količinsko in vrednostno doseženi različno, vendar v celoti gledano, na meji pozitivne.

Drugače je z oceno delovanja in vlogo članov ZK v teh dogajanjih. Skrajno slabo lahko ocenimo izvrševanje in uveljavljanje sklepov zadnjega zbora komunistov. Ni samo delovno predsedstvo krivo neizvrševanja, ampak vsi mi, nedelavni in neučinkoviti komunisti. Nočemo in ne znamo se držati večkrat sprejetih dogovorov. Ne poznamo več niti kritike, samokritike, še manj pa čuta odgovornosti. Toda vrste moramo ponovno urediti, ponovno mora zavladati duh aktivnosti in angažiranosti do vseh dogajanj, ne samo v naši DO, ampak na širši fronti, če hočemo povrniti ugled naše partije. Dosedanji dohodki in gibanja v naši družbi so komunistom odvzeli visok in časten naziv avantgarde delavskega razreda Jugoslavije. Delo in koraki za izboljšanje stanja v prihodnjih mesecih pa bodo pokazali, če smo razumeli namen zbora in namen partije.

S. Pisek

Po končanem drugem zasedanju AVNOJ so se delegacije vrnile domov, da nadaljujejo z izgrajevanjem zvezne demokratične Jugoslavije. Na temelju avnojskih sklepov, ki so jih pokrajinske delegacije sprejele, so v pokrajinah, to je v prihodnjih republikah, začeli izgrajevati suverenost jugoslovanskih narodov.

V Sloveniji so že nekaj tednov po vrnitvi iz Jajca sklicali na zasedanje v Črnomelj Slovenski narodnoosvobodilni odbor, ki je bil izvoljen na kočevskem zboru. Preimenoval se je v Slovenski narodnoosvobodilni svet, ki je postal najvišji zakonodajni in izvršilni organ Slovenije. Hkrati je postal nosilec suverenosti slovenskega ljudstva in slovenske republike kot enakopravne enote v demokratični federativni Jugoslaviji.

Ko je Tito kasneje govoril o odločitvah, sprejetih v Jajcu, je dejal:

»Vedeli smo, da bo imelo II. zasedanje AVNOJ v Jajcu v zgodovini nove Jugoslavije daljnosežno in zelo pomembno vlogo... AVNOJ so ustvarili sinovi naših narodov, pravi predstavniki ljudstva, v času revolucionarnega boja za svobodo in novo, boljše življenje. naši narodi so v najtežjih dneh svoje zgodovine zmogli toliko moči in sposobnosti, da so ustvarili eno največjih pridobitev. Vzniklo iz naroda in ustvarjeno na I. zasedanju v Bihaću je to tedaj osrednje politično telo na svojem drugem zasedanju izrazilo trdno odločenost naših narodov, da bodo, kot rezultat svojega boja, ustvarili svobodno življenje in pravičnejšo družbeno ustvaritev v enotni in enakopravni bratski skupnosti. Na teh temeljih je bilo nujno potrebno izbojevati končno osvoboditev dežele, utrditi mednarodni položaj nove Jugoslavije ter na načelih socializma in samoupravljanja in na temeljih resnične demokracije graditi in razvijati našo državno tvorbo...«

S. D.

Sanacija z drugačne plati

Ne želim sanacije Sidrnih verig in njenega sanacijskega programa obračati na glavo, ker je bolje, da to store gospodarstveniki in tudi čas bo prinesel svoje, pač pa se mi zdi zanimive nekatere okoliščine, ki spremljajo to dogajanje. O teh okoliščinah se neradi pogovarjamo ali pa jih kvečjemu primerno tolmačimo, čeprav utegnejo biti važne.

Izguba v Sidrnih verigah je priljubljena tema povsod, kamor se obrneš, v delovni organizaciji in tudi zunaj nje, povsod iz sebi lastnih razlogov. Včasih je za koga to tudi resno vprašanje, večina pa se nas zadovolji z dobrohotnimi nasveti, ki veljajo seveda le za druge. Ko razmišljam o tem odnosu, se mi zazdi, da bi tudi sanacijski program lahko imenoval za tak nasvet. V velikem delu sloni na predpostavki, da so delavci v tej temeljni organizaciji čistokrvni Indijanci in drugih optimalnih predpostavkah, ki pa imajo to slabo lastnost, da se redkokdaj uresničijo. Premikov, ki jih je večina čakala in ki niso odvisni le od same temeljne organizacije, pa ni prinesel, čeprav pri vsem tem gotovo ne gre za preprosto vprašanje. Iz programa se da zaključiti, da se od delavcev v Sidrnih verigah pričakuje daleč nadpovprečna prizadevnost in vestnost ali pa se od njih zahteva, da iz daleč povprečnih postanejo normalno pridni delavci. Osebo si ne bi upal trditi niti eno niti drugo. Seveda pri vsem tem samih delavcev Sidrnih verig ne moremo izvzeti (podobno pravi tudi časopisje), čeprav smo v isti sapi že skoraj proglasili, da niso v ničemer odgovorni. Vse skupaj se zdi skratka dokaj nelogično. Pri ugotavljanju vzrokov izgube smo zelo inventivni, ko pa nam jih zmanjka doma, se zatečemo še v Rotterdam ali v Atene, kjer se tankerji nočejo in nočejo premakniti, da bi si obrabili sidrne verige. Odleže nam, ker pri takem položaju in ob vse hujši konkurenci na svetovnem trgu res ni mogoče ničesar storiti (pri tem se še zmenimo ne, da nam je križa v kapitalizmu po teoriji v prid, čudno pa je tudi, da imamo za vzor delovne navade v preživetem sistemu). Zraven pa še država in seveda ekonomska nuja silita v izvoz in začarani krog je sklenjen.

Z eno besedo, zdi se, da za spremembo ali točneje rešitev

Sidrnih verig iz izgub skoraj nihče ni objektivno zainteresiran (razen nekaterih ljubiteljev po službeni dolžnosti). Presemetljivo je (ali pa tudi ne, saj je tako po vsej Sloveniji), da to najbrž resno ne zanima tudi samih delavcev v temeljni organizaciji. Če tvegajo kaj, tvegajo dober glas, pa še tega le vodstvo temeljne organizacije, saj smo za ostale delavce že ugotovili, da nimajo dosti pri tem. Osebnih dohodki zaradi izgube namreč v ničemer niso slabši, v konkretni situaciji pa najbrž tudi ne bi bilo prav, da bi nosili riziko nujnega izvoza le sami. Če ugotovimo, da bi porazdelitev stare milijarde minusa na ostale temeljne organizacije preko skupnega prihodka, internih cen, deviznih stimulacij, itd., povzročila izgubo v najmanj eni, verjetno pa v več drugih tozidih, potem je razumljivo, da je vsem bolj prikladno, da ostane tako kot je — vsaj dokler ne pridejo boljši časi. Navsezadnje, zaradi Sidrnih verig se nam ni treba pogovarjati o lastnih problemih in bistvenih problemih vse delovne organizacije (na splošno so za to skupne službe). Rekel bi, da se je o sanaciji v ožjem smislu (pokritje izgub) komaj vredno pogovarjati, saj bo poslovni rezultat delovne organizacije s tem nespremenjen. O sanaciji Verige kot celote pa se pogovarjamo dosti bolj previdno in na splošno, sklicujoč se na zunanje krivice, na realne spremembe pa ne pristajamo. Kot negospodarstvenik ima človek včasih občutek, da ne vemo, kaj bi radi, ali bolje rečeno, da nas preveč ve, kaj bi kdo rad. Okrog programa pnevmatike in hidravlike (v pisni obliki smo ga spoznali šele v zadnjem času) se sučemo kot mačka okrog vrele kaše. Dosedanja investicija nas je prisilila, da se s tem formalno planskih dokumentih in na splošno nadaljuje, z upanjem, da ta obveznost preusmeritve le ni tako huda (pravimo tudi, da še pogojev), na drugi strani pa naj bi program odtehtal vsa vložena sredstva in zagotovil domstrno rento. S tako kontradiktornih stališč ustreznih odločitev ne more biti, da bi pa slučajno iskali povezavo s problemom sidrnih verig, pa zmanjka časa.

Zamislimo si samo še to, da se je to zgodilo pri sosedu in vse bo v redu.

Miloš Janša

Zbor Ljubljanske banke

V začetku novembra smo se delegati v Temeljni banki Gorenjske udeležili 4. zbora banke v Kranju. Pred tem so bile konference poslovnih enot banke v Kranju, Škofji Loki, Trzinu, na Jesenicah in v Radovljici. Osrednji točki dnevnega reda zbora banke sta bili izvajanje investicijske politike v letošnjem letu in sprejem srednjeročnega plana Temeljne banke Gorenjske ter združene Ljubljanske banke.

Ker so bile letos sprejete nekatere ostre restrikcije pri izvajanju investicij, se je banka morala tem ukrepom prilagoditi. Sprejeti zakoni so bili posledica ugotovitev, da se osnovne družbene usmeritve pri izvajanju naložbene politike ne uresničujejo, da odobreni krediti niso vedno v skladu z osnovnimi prednostnimi usmeritvami in da so pri odločanju na organih upravljanja bank še vedno prisotni lokalni interesi. Sedanje gospodarske razmere zahtevajo, da se vsa družbena sredstva usmerijo v izpolnitev glavnih stabilizacijskih nalog. Investicije se morajo prilagoditi razpoložljivim sredstvom, pri tem pa upoštevati prevzete obveznosti z Dogovorom o temeljih plana SR Slovenije.

Proizvodnja v oktobru

V preteklem mesecu smo plan proizvodnje in prodaje v celoti dosegli. Podatki o realizaciji kažejo na največjo v letošnjem letu. Razveseljivo je dejstvo, da takšna realizacija ni le posledica odpreme snežnih verig iz tozid Verigarne, pač pa so k njej prispevale vse temeljne organizacije. Tudi izvoz je bil dosežen v znesku, ki presega mesečni plan za 41 odst. V desetih mesecih smo izvozili za 4.785.715 ameriških dolarjev izdelkov, kar je 11 odst. več od doseženega lani v istem obdobju. Še vedno pa zaostajamo za letošnjim planom. Spremenila se je tudi struktura izvoza, saj smo večji porast realizirali na klirinško področje, kar je za nas v neki meri neugodno, vendar nas je v to sililo izpolnjevanje pogodb. Uvoza materiala v oktobru ni bilo.

Tozid Vijakarna je presegla količinski plan v kosih 12 odst. in po teži 32 odst. Tudi odprema je sledila ugodni proizvodnji in je tako 55 odst. nad planom. V Vijakarni primanjkuje nekaterih vrst materiala, predvsem iz barvnih kovin. Na splošno pa lahko ocenimo poslovanje tozid Vijakarne v letošnjem letu kot zelo uspešno.

Tozid Verigarne je količinski plan proizvodnje presegla 3-odstotno. Struktura proizvodnje ni najbolj zadovoljiva, saj je izpadlo 45 odst. proizvodnje različnih verig in skoraj v celoti verige z grabeži, kar je posledica neuskkljenih kapacitet pri termični obdelavi in pomanjkanja opreme za montažo verig. Ta izpad bodo skušali v novembru nadomestiti.

V letošnjem letu je banka sodelovala pri financiranju podražitev investicij, pri katerih je bila ugotovljena usmeritev v izvoz. Pri neproizvodnih investicijah je bil glavni poudarek dan zaključku investicij, ki so 80 odst. dokončane, in aktiviranju že vloženi sredstev. Upoštevati so stališča Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko, v zadnjem času pa mnenja komisij za presojo investicij, ki delujejo na nivoju republike in na medobčinskem nivoju. Pri prednostnih naložbah prevladujejo tiste za kmetijstvo, delno so bile namenjene pospeševanju izvoza in sovlaganju. V prihodnje bo banka zagotavljala dopolnilna sredstva za proizvodnjo izdelkov za izvoz, za povečanje proizvodnje hrane, energije, surovin, gradnjo skladišč za blagovne rezerve in sovlaganja za navedene namene. Pri podražitvah bo sodelovala v primeru, ko bodo investicije 80 odst. dokončane, pri manjši stopnji dokončanosti pa bo spet upoštevala prioritete namene.

Sprejeli smo tudi srednjeročni plan Temeljne banke Gorenjske 1981—85. S tem je zaključena zadnja faza priprave planskih aktov. Osnovna naloga banke v naslednjem obdobju bo pospeševanje dohodkovnega povezovanja in samoup-

ravnega združevanja dela in sredstev članic banke in s tem povečanje lastnega deleža pri investicijah ter zmanjšanje kreditnih odnosov. Uveljaviti bo treba nove oblike združevanja sredstev, kot je konzorcij, predvsem za prednostne namene. Prav tako bo banka pospeševala ustanavljanje internih bank in posebnih finančnih služb v OZD, saj preko teh delavci neposredno vplivajo na denarno področje.

Pri sprejemanju investicijskih odločitev bo banka upoštevala temeljne razvojne cilje in prestrukturiranje gospodarstva, ki so nam že znani. Na področju poslov s prebivalstvom se predvideva, da bo denarno varčevanje občanov rastlo po nižji stopnji kot doslej, kar bo posledica manjših realnih osebnih dohodkov. Na osnovi zbranih sredstev prebivalstva bo banka s kreditiranjem zadovoljevala predvsem osebne, skupne in splošne potrebe prebivalcev, pri čemer dajemo prednost pospešitvi stanovanjske gradnje, malega gospodarstva in prodaji deviznih sredstev občanov.

Delegati zbora Temeljne banke Gorenjske so dali tudi soglasje k srednjeročnemu planu Združene banke Ljubljana.

M. Kozamernik

Tozid Sidrne verige je plan proizvodnje za eksterni trg dosegla v višini 71 odst., skupne proizvodnje pa presegla za 8 odstotkov. Dva stroja za izdelavo meterskih verig sta bila v okvari. Obveznost na internem trgu za dobavo visokoodpornih verig za Kovačnico je presegla 73 odst., kar je Kovačnici omogočilo uspešno proizvodnjo dvoverzičnih transporterjev. Plan prodaje na eksternem trgu je presežen 25-odstotno.

Tozid Kovačnica je s proizvodnjo 163 ton za eksterni trg in 39 ton za interni trg presegla skupni plan proizvodnje 3-odstotno. Okvara 3. kovaške linije je povzročila manjšo proizvodnjo odkovkov. Tudi v oktobru je bila dosežena realizacija znatno nad planom.

Tozid Orodjarna v oktobru ni izpolnila plana proizvodnje. Vzrok temu je bila velika odsotnost z dela zaradi bolniških

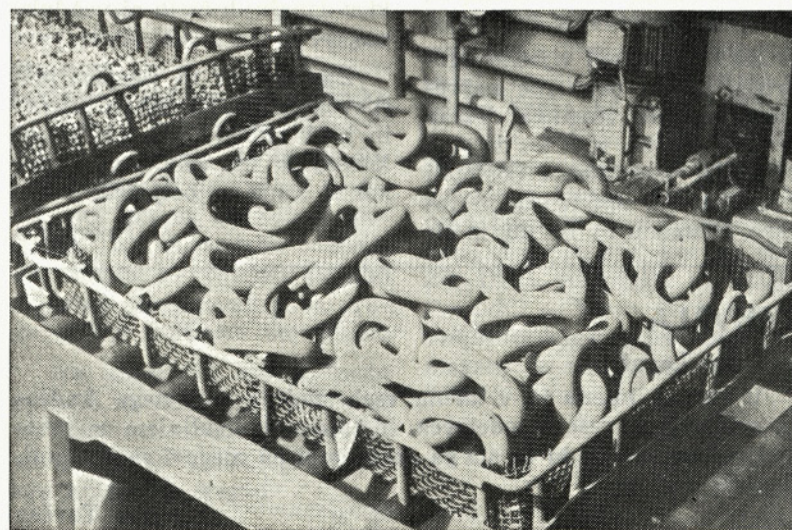
izostankov in izrednih dopustov.

Tozid Vzdrževanje je v oktobru dosegla približno enak obseg proizvodnje kot v septembru. Tako je kumulativno v desetih mesecih presegla plan 13-odstotno. Plan je presežen v največji meri pri velikih popravilih in rednem vzdrževanju.

Tozid TIO je s proizvodnjo 7.397.00 din presegel plan 17 odst., odprema je nekoliko zaostala. Ugotovljamo, da je vsa odprema gotovih izdelkov realizirana v zadnjih dneh meseca, kar povzroča težave pri fizični odpremi in pri izpisu dokumentacije.

Če bomo z uspešno proizvodnjo in prodajo nadaljevali do konca leta, bomo lahko zadovoljni, vendar je le to pogoj, da pokrijemo stroške proizvodnje, ki so zaradi stalnega porasta cen vsak dan večji.

M. K.

Predstavljamo vam...

Ko se človek sreča z nekom, ki ga ne pozna dobro, se ne hote vprašuje, kako bo. Vendar je bila ta bojazen ob srečanju z dolgoletno sodelavko Majdo GROS, čisto odveč. Da smo jo zaprosili za nekaj besed, ni ravno naključje. Je dolgoletni član Verige od leta 1946, ko je v mesecu decembru prvič prestopila prag Verige. Sicer je domačinka, doma iz Bleda, kjer je končala 4 razrede osnovne šole, malo maturo pa je naredila na Jesenicah. Takoj po vojni se je preselila v Lesce in ker je primanjkovalo delovne sile, pa tudi možnosti za šolanje ni bilo veliko, se je zaposlila. Takrat je bil način sprejemanja delavcev precej drugačen od današnjega. Takratni direktor Engelbert ji je predlagal, da pol leta dela v različnih obratih Verige in se potem odloči, kje bo delala. Izbrala si je komercialno — prodajo in ji ostala zvesta do danes.

Prva povojna leta so bila precej drugačna od današnjih. Dežela je bila v obnovi in potrebno je bilo poleg rednega dela tudi veliko prostovoljnega — udarniškega dela, bodisi kot pomoč pri proizvodnji, ali pri gradnji kulturnih domov. Za vsako delo ni bilo vprašanje ne denarja, ne časa. Bila so lepa leta, polna osebnega zadovoljstva, družabnosti in se z današnjim časom in življenjem, ki ga živijo mladi, ne da primerjati. Vseeno je našla čas tudi za kulturno udeleževanje. Vsako leto so naštvudirali 3—4 premiere. Pozneje je bila režiser pionirske sekcije, nato pa tudi starejših. Žal se sedaj s kulturo že nekaj let ne ukvarja več, ker v Lescah ni primernih prostorov.

Bila je tudi aktivna gasilka in dolgoletni tajnik gasilcev. Darilo, s katerim so jo verigarski gasilci presenetili, ji je »drag« spomin, za katerega jim je zelo hvaležna.

Leta 1949 se je iz Maribora preselil v Lesce obrat vijačne. Takrat je s pomočjo tov. Preglja spoznala celotno proizvodnjo vijakov. Prevzela je prodajo vijakov, katero vodi še danes. Delo ima rada, ker je raznovrstno in pestro. V prvih letih je bilo potrebno veliko potovati po vsej Jugoslaviji in tako pridobivati kupce. Bila so krizna obdobja vsakih 3—5 let, ko sta ponudba in povpraševanje na trgu prehajala iz ene skrajnosti v drugo. Trg pa je potrebno obnavljati tudi takrat, ko je povpraševanje veliko.

Za sam razvoj vijačne ugotavlja, da ni prav nič napredoval, ampak stagnira. Vzrok je med drugim tudi ta, da smo velik del asortimenta odstopili z ozirom na specializacijo tovarn, Plamenu in Tovilu, in si-

cer: matične, nastavne, sponške vijake, matice, podložne ploščice ipd. Prav tako ugotavlja, da se je v tozd Vijakarno zelo malo vlagalo, s temi stari stroji pa ne dosegamo zahtevnosti tržišča, ki je čedalje bolj zainteresiran za specialne izdelke. Škoda bi bilo, da bi bil tozd še naprej odvisen za nove investicije od drugih tozdov, kajti vsi vemo, da je dobro posloval, pridobljeni denar pa se je investirjal v druge tozde. Zadnja leta smo prisiljeni uvažati repromaterial iz tujine, ker ga na domačem trgu ni možno dobiti. Iz tega sledi, da moramo izvažati, da sploh lahko proizvajamo. S tem povzročamo velike težave naši domači lesni industriji, ki svojih finalnih izdelkov ne more kompletirati in je večkrat vprašanje milijarde din izvoza. Sami trgovini za male potrošnike pa sploh ne moremo več preskrbeti dovolj robe. Zato meni, da izvoz za vsako ceno ne pride v poštev in naj ne gre v škodo naše lastne jugoslovanske proizvodnje.

Glede odnosov pravi, da so bili v komerciali zmeraj dobri in temeljijo na dobrem delu in sodelovanju, ki je pogoj za uspešno delo. Posebno dobro je tudi sodelovanje s planskim oddelkom s tovarišema Brenčtom in Žvegeljnom, s samim tozdom in tehnologom Kraljem. Ob tej priložnosti se zahvaljuje sodelavcem za darilo ob 50-letnici. Prav tako k odnosom sodi tudi delo s strankami, ki je naporno, saj zahteva mnogo potrpljenja, ki je potrebno za zadovoljstvo vseh.

V prostem času se veliko ukvarja z vrtom in vnučko. Da pa je življenje še bolj pestro in seveda ne prelepo, pa tudi pomaga pri gradnji sinove hiše, ki v današnjih časih ni več luksus.

Za prijeten in izčrpen prispevek se Majdi zahvaljujemo in ji ob odhodu v pokoj konec letošnjega leta želimo vse tisto, kar si sama najbolj želi.

Uredništvo

ZAHVALA

Dragi kovači!

V svojem imenu in v imenu vseh svojcev pokojnega Andreja, nekdanjega vašega sodelavca, se iskreno zahvaljujem za cvetje, izrečeno sožalje in da ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala.

Francka Tavčar

Obisk med zamejskimi Slovenci

Delavsko prosvetno društvo Svoboda France Prešeren iz Žirovnice ima že več let kulturno sodelovanje s Slovenci iz zamejstva. Tako imamo redne izmenjave pevskih in folklornih ansamblov z Obirjem pri Železni Kapli, Brncu, Zahomcem v Ziljski dolini. Na italijanski strani pa so najtesnejši stiki z društvom Planinka iz Ukev v Kanalski dolini.

Prav ta zbor pa je preko Glasbene matice in beneških Slovencev, ki živijo v Belgiji in Holandiji, organiziral pevsko in folklorno ekskurzijo. Ker la-

stnega programa niso imeli zadržati, so prosili za pomoč naš okteta, ki tudi že deluje dvajseto leto. Tako smo sodelovali pri njihovem mešanem zboru, pomagali peti pri folklorni in nastopali tudi samostojno na vsakem koncertu s 6 do 8 pesmi. Potovanje je trajalo od 6. do 11. novembra. Nastanili smo se v Liegu, kjer smo imeli tudi prvi nastop. Na tem nastopu so bili poslušalci rudarji in železarji iz Beneške Slovenije, Furlanije, Rezije in iz Kanalske doline pa tudi Italijani, ki živijo v teh krajih ter domačini.

Program je izvajala naša skupina in folklor iz Rezije.

Drugi dan smo se odpeljali v rudarski kraj Eidsen, kjer so ravno praznovali obletnico svojega prosvetnega društva. Celotni program so spremljali sami Slovenci iz vseh delov naše republike, ki živijo v teh krajih. Bili smo zelo lepo sprejeti, tako da se je nastop zavlekel za mizami do zgodnjih jutranjih ur.

Posebno lepo je bila sprejeta partizanska pesem, kot je: Počiva jezero, Zdaj zaori; pa tudi druge navadne pesmi. Poudariti moram, da živi tu že tretja generacija Slovencev, pa še vedno govorijo čisto slovensko. Imajo moški in mešani pevski zbor »Slomšek«, ki štejeta preko 50 dobrih pevcev. Prav lepo so nas pozdravili s Prešernovo Zdravljico.

Naslednji dan smo imeli na sporedu ogled rudnika črnega premoga v Holandiji, kjer smo po ogledu tudi naredili krajši program pesmi in plesov. Rudnik je bil toliko zanimiv, da je vredno reči o njem nekaj besed. Trenutno dela samo tretjina kopa, ker dobijo premog iz Poljske toliko ceneje, da se jim kopanje ne izplača. Glavni rovi, v katerih dela 800 rudarjev, so v globini 170 in 234 metrov. Vsi so opremljeni s transporterji, ki jih vidimo tudi v naših rudnikih. Vendar je premogovna žila debela le od 65—90 cm in teče od jaška pri 170 metrih na 234 metrov pod kotom 30—35°. Vse naprave in celotno mehanizacijo je treba montirati na kolenih in na trebuhu. Pogoji dela so kljub modernizaciji silno težki. Šele tu spoznaš, kaj pomeni delo na zraku pri normalnih pogojih. Na koncu ogleda so nas počastili s pravim rudarskim kosilom. Zvečer smo se zopet vrnil v Liege, vendar s spanjem tisto noč ni bilo nič. Na torek smo bili gostje na centrali EGS v Bruslju, kjer so nam razložili sestav parlamenta, dolžnosti, obveznosti in pravice članic. Tudi stališče članic do sprejema Jugoslavije so nam pojasnili in razložili, katerih pogojev za sprejem še ne izpolnjujemo. Popoldne je bila za uslužbenke manjša proslava s programom naše skupine in ogled Atomiuma ter samega mesta Bruslja.

Sledil je še nastop za uslužbenke italijanske ambasade, ki je bil zelo dobro obiskan in zato tudi uspešen.

Obiskali smo še več manjših krajev, kjer delajo naši ljudje in jih počastili s petjem in narodnimi plesi, tako da je bilo vsepovsod dosti smeha, vriskanja in tudi solza. Nehote se spomniš na pregovor »Ljubu doma, kdor ga ima!«. Čeprav so po večini dobro situirani, jim vedno manjka domovina, košček domačih gora, ki jih vlečejo nazaj domov. Odšli smo utrujeni, vendar zadovoljni domov z občutkom, da smo dali našim zdomcem nekaj veselih ur.

Franck Legat

Administracija — posledica zakonskih predpisov?

V zadnjem času pogosto govorimo o preveliki administraciji v našem gospodarskem sistemu in velikem deležu družbenega proizvoda, ki je namenjen za vzdrževanje te administracije. Razmišljamo tudi o zakonskih predpisih, po katerih bi zniževali administracijo. Pri tem pogosto pozabljam, da ima prav uveljavljanje velikega števila zakonov v praksi za posledico povečanje administrativnega dela in s tem tudi zvišanje števila administrativnih delavcev. Problem je še hujši, če upoštevamo dejstvo, da se znižuje kreativno v korist administrativnega dela.

Za ilustracijo spredaj navedenega smo vzeli administracijo, ki je povezana s spremembo prodajnih cen. Na priloženi sliki je prikazan ves material za vlogo za cene za tozd TIO. Lahko si predstavljate, koliko tega materiala je potrebno za vse cene DO.

Ocenite sami, kaj je potrebno spremeniti, da bi ohranil gozdove (razen novih nasadov).

Jure Pejič

Naš izlet

Končno je prišel veliki dan, težko pričakovani izlet številnih članov kolektiva, izlet vseh tistih delavcev, ki so aktivno sodelovali na sejah različnih odborov in komisij, skratka vseh tistih, ki so vestno opravljali zaupane jim funkcije.

Del zahvale, hkrati pa spodbuda za nadaljnje delo in vestnost.

Organiziran je izlet v Zreče s poudarkom ogleda tovarne UNIOR, ter obisk Roglje, vrha na Pohorju. Prijavilo se je zelo veliko kandidatov, kar 204 prijave so sprejeli v sindikalni pisarni. Res zelo lep in hkrati nepričakovan odziv. Kljub temu, da se izleta niso udeležili vsi prijavljeni, pa se je v soboto pred Verigo zbralo 170 udeležencev izleta.

In odpeljali smo se, štirje avtobusi polni verigarjskih upravljalcev, samoupravljalcev in kot se je kasneje na žalost izkazalo tudi nekaterih nepoznavalcev svoje lastnine, ki smo se polni pričakovanj in dobre volje prepuščali prijetni vožnji.

Organizator je poskrbel za počitek in okrepitev na Trojanah, meji, kjer se Gorenjska pokrajina prevesi v Štajersko, kar je prebudilo še tiste zadnje udeležence izleta, ki se še niso živeli.

Prav kmalu, mogoče celo prekmalu smo se približali kraju severovzhodno od Slovenskih Konjic v dolini Gornje Dravinje — našemu cilju Zrečam. Tukaj stoji tovarna UNIOR, kjer se je že pred leti razvilo izdelovanje kovanega orodja, sedaj pa se tovarna usmerja in razvija v proizvodnjo avtomobilskih odkovkov. Lega pod Pohorjem daje kraju prijeten videz in je turistično zanimiva, saj je vsa okolica izredno bogata z gozdovi.

Ogledali in sprehodili smo se skozi tovarno. Priznati moramo, da nas je bilo za ogled in sodelovanje pri razlagi vodičev kar malo preveč, tako da smo si pač ogledali proizvodne prostore bolj samostojno.

In kaj smo videli?

Kovaška industrijo, ki proizvaja odkovke kot polizdelke za avtomobilsko industrijo in za traktorje. Drugi del njihove proizvodnje se sestoji iz specialne linije za izdelavo avtomobilskih delov francoske firme Renault, s katero ima tovarna pogodbo. Tretji del njihove proizvodnje je izdelava raznega ročnega orodja, predvsem izdelava ključev vseh vrst in oblik.

V tovarni je zaposlenih približno 1200 delavcev. Letne potrebe tovarne po jeklu pa so 3200 t, katero preskrbuje Železarna Ravne. Ogledali smo si izdelavo vseh faz omenjenega orodja, žal pa nam je ogleda oddelka hladnega izvlačenja in iztiskavanja, katerega nam niso pokazali.

V novem obratu, katerega prav tako nismo videli, imajo urejeno še sodobno orodjarno za izdelavo vseh orodij, ki jih rabi kovačnica. Tu imajo tudi poseben oddelek kjer proizvajajo razna komplicirana orodja in strojne dele iz železovih praškov in drugih elementov — del praškaste metalurgije. Orodjarna ima močno zastopane stroje za erozijo in elizijo. Poudariti je pomembno, da je tudi ostali strojni park sorazmerno nov, tako po starosti kot tudi po tehnološki zasnovi.

Priprava materiala obsega razrez gredic in okroglih palic. Videli smo, da se celoten razrez opravlja na škarjah, ki režejo v hladnem. V stari kovačnici smo videli še klasične peči in razna padalna kladiva ter stiskalke. Opaziti je bilo zelo usklajeno delo, tako da noben udarec ni bil zastoj, zanimiva pa hkrati ugotovitev, da so bili delavci na teh delih sorazmerno mladi. Delajo na normo, katero presegajo le do 15 odst. To pomeni, da so le-te sorazmerno visoke, za tak način dela kot smo ga videli. Pri vsem tem ja potrebno poudariti, da so serije izdelkov zelo velike.

Iz stare kovačnice smo prišli v novo, kjer teče Renaultov program. Kovaške skupine so povezane s transporterji, segrevanje pa teče s pomočjo indukcije. Tudi tukaj smo opazili in vsi po vrsti smo si priznali, da je tempo dela zelo hiter. Opaziti je bilo tudi sprotne čiščenje proizvodnih prostorov in okolice. Ustrezno mesto pri uspešni proizvodnji prispeva tudi zelo dobra kontrola izdelkov. Izdelki torej zahtevajo precejšnjo točnost in kvaliteten izdelavo. V tem obratu prav tako nismo spregledali peči za toplotno obdelavo, ki je namenjena poboljšanju izdelkov. V zadnjem obratu smo videli mehansko obdelavo ročnega orodja in ključev. Tudi tukaj sta nameščeni dve ločeni peči za toplotno obdelavo raznih ključev. V tem obratu se je kar sama ponujala izpolnitev »skritih želja« nekaterih udeležencev, ki se niso mogli upreti svojim nameram in so »prijateljsko« pripomogli k manjši storilnosti tega dne. V tovarni imajo tudi avtomatsko galvaniko in sodobno urejeno pakirnico, le-te pa nam žal niso pokazali.

Iz tovarne smo odšli zadovoljni pod vtisom proizvodnje, katero vsi je vredno ogledati. Velik vtis naredi na opazovalca skrbno urejena priprava materiala, strokovnjaki takoj opazijo solidno segrevanje, predvsem pa je očitna ažurnost in prizadevnost pri delu ter velik poudarek, ki ga dajejo kontroli izdelkov.

Po ogledu tovarne smo se odpeljali naprej proti Pohorju, proti kopastemu hribovju nad Dravsko dolino, Dravskim poljem in Mislinjsko dolino. Hribovje samo je v povprečju

široko 10 km, ter se vleče 47 kilometrov daleč. V njenem osrčju se dviga Roglja — vrh visok 1552 m — naš končni cilj izleta. Kopasti gorski svet, brez strmih pobočij in skal, pokrit z bogato odejo iglastih gozdov, v katere se tu in tam zajedajo v gorsko travo porasle jase, pa nas je kljub lepemu vremenu pričakal z belim na novo zapadlim snegom. Poledica na cesti in telovadba pri reševanju avtobusov nas je tega dne le spomnila na našo tovarno in verige.

Na vrhu, od koder se nam je kot na dlani ponujal prelep razgled po dolini, smo v Hotelu Planja pokosili in se do večernih ur, ko je bil povratek, zadržali v prijetnem razpoloženju in zadovoljstvu vseh udeležencev izleta.

Izlet in njegova organizacija je uspela. Udeleženci so bili zadovoljni. Ustvarili smo si vzporednice z našim delom, kateremu zagotovo velja dati več pozornosti.

Prav tako so udeleženci izražali hotenje po večji družbenopolitični in samoupravni aktivnosti, da bi vsaj delno opravičili svoje »presedno delo« za lepo ekskurzijo.

Marinka Janša

Pojemo — ustvarjamo — prispevamo

V soboto, 12. decembra letošnjega leta, bomo leški verigarji prireditelji velike kulturne manifestacije. V goste nam prihaja 8 pevskih zborov, ki nekje predstavljajo višek te kulturne dejavnosti v delovnih organizacijah SOZD. Poleg tega, da so to delavca iz sestavljene organizacije Slovenskih železarn, pa predstavljajo kulturno udejstvovanje zborovskega petja treh slovenskih pokrajin: Štajerske, Gorenjske in Koroške. Svoj delež bodo prispevali tudi pevci iz zamejske Koroške, saj kultura ne pozna državnih meja, temveč le etnične meje.

Zbrani bodo pevski zbori: Zagrad Celje, Stane Žagar Kroga, ženski zbor z Jesenic in zbor Vintgar z Blejske Dobrave, mešani zbor VRES Prevalje, Koroški oktet, zamejski zbor Zarja iz Železne Kaplje in naš zbor iz Verige.

Od vseh kulturnih prireditev v okviru SOZD je prav zborovsko petje najbolj razširjeno. To bo že 5. srečanje in smo verigarji prvič organizatorji. Srečanje organizira komisija za kulturo pri konferenci OOZS in KPD Veriga. Odločili smo se, da to organiziramo v osnovni šoli A. T. Linhart v Radovljici, 12. 12. 1981, ob 18. uri. Gostujoče pevske zборе bomo sprejeli že popoldne in si v smislu širjenja kulture nasploh in vsakega posameznika ogledali čebelarški muzej v Radovljici. To željo so izrazili pevci sami. To pomeni,

V SILI SPOZNAŠ PRIJATELJA

Počitnice so minile, kot bi trenil. Spet smo se zbrali v šoli. Pričakala nas je domača in gostoljubna, vendar nekoliko neurejena. Ne mislimo na učence, učitelje ali razrede, zaskrbelo nas je, ker še obnovitvena dela na stopnišču in v kuhinji niso bila zaključena.

No, stopnice so bile kmalu nared, šolski zvonec nam je že pridno pozvanjal, le iz kuhinje še ni dišalo. Dela so se zavlekla in zbalimo se, da bomo lačni.

Razveselila nas je novica, ki nam jo je sporočil tovariš ravnatelj po zvočniku, da bomo kljub težavam v kuhinji dobivali šolsko malico in kosila. S kosili nam bo namreč priskočila na pomoč OZD VERIGA. Veseli smo bili mi, skrbi so bili rešeni posebej starši, ki delajo v več izmenah. Za njihove »rogovilčke« je bilo poskrbljeno. Hrana je bila okusna, dobra. Radi smo jo jedli tudi zato, ker smo vedeli, da to jedo tudi naši starši, delavci, ki nam omogočajo brezskrbno otroštvo.

November se nagiba v drugo polovico in naša kuhinja je dobila novo obleko. Hvaležni smo OZD Verigi za pomoč v stiski. Veseli smo, da živimo v takem kraju, ki zna prisluhniti našim željam in potrebam. To posebej velja za delovne organizacije Verige, Žito, Murko, prav tako pa za družbenopolitične organizacije, kot so KS, ZB, DPM, RK, ZSM in SZDL. Potrudili se bomo, da bomo po svojih močeh tudi mi lahko pomagali, če nas boste potrebovali.

Člani novinarskega krožka
OŠ F. S. Finžgar
Lesce

B. T.

Žolčni kamni

Žolčni kamni so bolezen, pri kateri se v žolčnem mehurju ali v žolčnih izvodilih nahajajo formirani kamni, različne velikosti, oblike in kemijske sestave.

Kakor že samo ime pove, se žolčni kamni običajno pojavljajo v večjem številu, včasih tudi do več tisoč, redkeje pa se razvije samo en sam velik solitaren kamen.

drugih boleznih večkrat čisto slučajno odkrijejo take »neme« kamne, zato je treba biti previden, da se pri slučajno odkritih kamnih človeka ne sili v takojšnjo operacijo.

Žolčni kamni so prastara bolezen človeštva.

Niso redki niti pri živalih, zlasti še pri udomačenih ne.

Ta bolezen je v različnih predelih sveta različno razširje-

nastanka žolčnih kamnov, s čimer se zopet vzpostavi stabilno ravnotežje.

Žolčni kamni nastajajo skoraj izključno samo v žolčnem mehurju, le redko pa tudi v žolčnih izvodilih. Običajno so tja zaneseni iz žolčnega mehurja.

Žolč je zlatorumena tekočina, ki jo izločajo jetra in ki je neobhodno potrebna za normalno prebavo. Jetra izločijo dnevno približno pol litra žolča, ki neprenehoma po žolčnih izvodilih odteka v dvanajsternik. Žolč je sestavljen iz 97 odst. vode, ostalo pa predstavljajo žolčne soli, žolčna barvila, holesterol, maščobne kisline, anorganske soli in drugo. Med obroki hrane mišica zapiralka žolčni vod zapre, tako da žolč ne more iztekati v črevo, ampak se nateka v žolčni mehur.

Ko hrana pride v usta, se zapiralka odpre, ko pa hrana pride v želodec, se skrči še žolčni mehur.

Žolčni mehur človeku ni neobhodno potreben. Pri ljudeh, katerim je bil žolčnik odstranjen, žolč stalno počasi izteka v črevo, čez čas pa se žolčna izvodila nekoliko raztegnejo, tako da se med obroki žolč nabira v njih, pri hranjenju pa se izlije v črevo. Nastane nekakšen pomožni žolčni mehur.

Operirani ljudje dobro prenašajo pečena jedila, izogibati pa se morajo mastne hrane.

Žolčni kamni nastanejo iz normalnih sestavin žolča.

Iz same sestave žolčnih kamnov lahko sklepamo na način njihovega nastanka in na rentgensko dokazovanje.

Žolčni kamni so sestavljeni iz holesterola, kalcijevega bilirubinata in kalcijevega karbo-

nata.

Zelo redki so čisti kamni — do 10 odst., ki so sestavljeni samo iz ene od teh snovi. Običajno so kamni sestavljeni iz vseh treh snovi — mešani kamni. Lahko pa je jedro sestavljeno iz ene snovi, zunanji plašč pa iz druge — kombinirani kamni. Konglomeratni kamen nastane z zlepljenjem več manjših kamnov, zato je tudi grčaste oblike. Holesterolov kamen — čisti kamen — je običajno en sam, precej velik in nastane izključno zaradi zastoja žolča. Ugodna okoliščina za nastanek tega kamna je prevelika količina holesterola v krvi, kar pa je reden pojav v nosečnosti. Vedno večja maternica pritiska na žolčnik, ki se zato vedno težje prazni. Preveč holesterola v krvi je prav tako posledica preobilice holesterola v hrani. V vojni, ko je primanjkovalo hrane, je tudi bolezen žolčnih kamnov postala redkejša. Pigmentni kamni nastanejo iz bilirubina, so običajno številni, drobni in skoraj črni. Holesterolov kamen in pigmentni kamni se na rentgenu brez kontrastnega sredstva ne vidijo. Mešani ali vnetni kamni so najpogostejši in običajno številni. Ker vsebujejo poleg holesterola in pigmenta še apno, so praviloma rentgensko dobro vidni.

Od kombiniranih kamnov je najčešči bilirubinsko-apneni ka-

men. Pri njem se na pigmentni kamen kot kristalizacijsko jedro nalaga apno, zaradi česar je rentgensko dobro viden. Čisti kamni iz kalcijevega karbo-

nata so redki. Kadar se pri premikanju kamen zagodji v vrat žolčnega mehurja ali se pri potovanju skozi žolčna izvodila začepi nekje na tej poti, izzove zastoj žolča in hude bolečine — žolčne kolike. Bolečine so najhujše pod desnim rebrom lokom, sevajo pod desno lopatico in v desno ramo. Kolike se pojavljajo kot strela z jasnega, običajno ponoči iz polnega zdravja.

Napad je posledica preobilnega mastnega obroka (dietni prekršek), razburjenja, nerviranja in fizičnih naporov.

Pogosto se pridruži še bruhanje, napetost in zapeka.

Zaradi zapore žolča se pojavi zlatenica, brezbarvno mastno blato in voda, podobna pivu.

Napad traja od nekaj minut do nekaj dni. Če se kamen izloči, je človek ozdravljen, sicer se napadi ponavljajo z različno dolgimi presledki.

Diagnozo postavimo z rentgenskim in ultrazvočnim slikanjem.

Kadar obstaja nevarnost, da bo žolčni mehur počil ali je že počil, je potrebna takojšnja operacija, sicer pa se običajno poskuša umiriti težave in šele nato operirati.

Po operaciji včasih težave ne prenehajo, ker so nastale zarastline okoli žolčnih vodov, vnetje v izvodilih se še ni pomirilo, ali pa so se razvili po-

novno žolčni kamni v žolčnih potih.

Posledice žolčnih kamnov so različne.

1. Kamen, ki se zagodji v mehurjevo izvodilo, zapre odtok žolča in lahko izzove vodenico žolčnega mehurja.

2. Kamen, ki ovira odtok žolča, povzroči vnetje žolčnika.

3. Vnetje se lahko z žolčnika razširi na jetra in ožilje.

4. Močno vnetje žolčnika lahko povzroči počenje mehurja in prehod kamnov v trebušno votlino ali sosednje organe (želodec, dvanajsternik, debelo črevo).

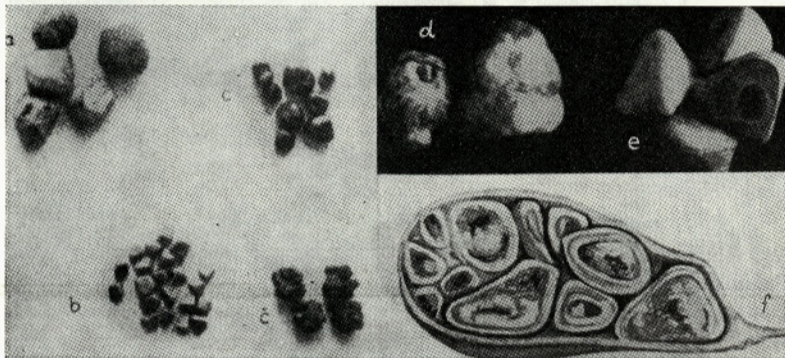
5. Kamen, ki se zagodji v mišico zapiralko žolčnega voda, lahko povzroči, da žolč zateka v trebušno slinavko in povzroči resno vnetje le-te.

6. Kamni v žolčnem mehurju z mehanskim draženjem stene lahko povzročijo podivjano rast — karcinom.

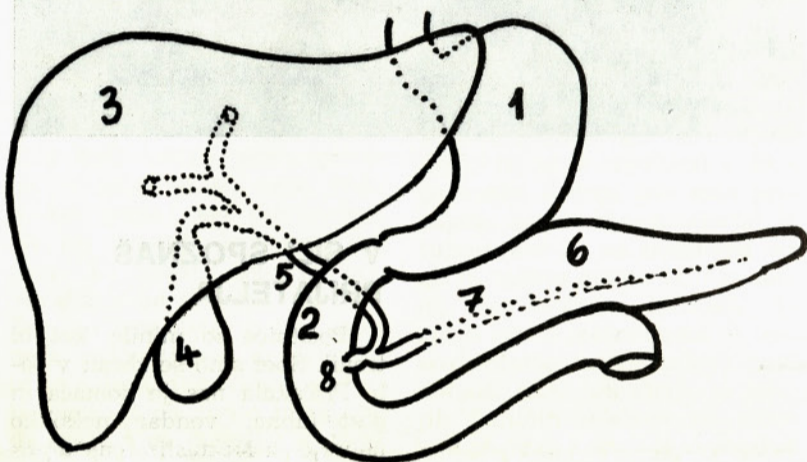
Bolniki z žolčnimi kamni naj omejujejo maščobe in holesterol v prehrani. Na splošno naj se izogibljuje živalskih maščob, mlečnih izdelkov in rastlinskih olj, sicer pa naj omejujejo naslednja živila: maslo, sir, neposneto mleko, smetano, jajca, mastno meso, mast, svinjino, loj olje in margarino.

Kot splošno vodilo pri dieti no, loj, olje in margarino. kamni in drugimi motnjami žolčnika, jedo le tista jedila, ki jim po izkušnjah niso delala nobenih težav.

Obratna ambulanta Verige
Marjan Zupanc

a+b+e+f fasetirani kamni, c pigmentni kamni, d prsteni kamni, e konglomeratni kamni

1. želodec, 2. dvanajsternik, 3. jetra, 4. žolčni mehur, 5. žolčna izvodila, 6. trebušna slinavka, 7. izvodilo treb. slinavke, 8. skopen iztok žolča in sokov treb. slinavke v dvanajsternik

Čim večje je število žolčnih kamnov, tem manjši so in obratno.

Žolčni kamni, kakor tudi kamni v drugih telesnih votlinah (sečni mehur, ledvice, črevo, slinovke itd.), se pri nastajanju oblikujejo po prostoru, v katerem so, tako da so pravzaprav kamniti odlitki teh prostorov.

V žolčnem mehurju so kamni edinci torej okrogle ali ovalne oblike, v cevkastih izvodilih pa valjaste oblike.

Množični kamni v žolčnem mehurju so običajno piramidasti in fasetirani, tako da se s ploskvami lepo prilegajo drug ob drugega. Če leže zapovrstjo kot okrogle baterije druga za drugo, se prilegajo drug drugemu kakor sklepna glavica sklepni ponvici.

Žolčni kamni so lahko gladki, hrapavi, zrnati, kopasti.

Barva žolčnih kamnov je odvisna od barve njihovih sestavin.

Žolčni kamen se na mestu nastanka ne raztopi več, možno pa je, da se pri premikanju zdrobi in se potem izloči po naravni poti.

Žolčni kamni nosilcem povzročajo večje ali manjše težave, možno pa je, da ostanejo vse življenje »nemi« in da človek sploh ne ve, da jih ima. Patologi pri obdukcijah pone srečencev ali umrlih zaradi

na, le redke pa so dežele, ki je ne poznajo (Egipt, Polinezija).

Žolčni kamni se pri obarvanih ljudeh javljajo precej redkeje kot pri belcih. To razliko pogojujejo način življenja in prehrane ter reaktivnost nevrovegetativnega in endokrinega aparata.

Žolčni kamni se pojavljajo v vseh starostnih obdobjih. Pri otrocih so redkejši, po 25. letu starosti pa vedno pogostejši, tako da so po 50. letu najdeni že pri vsaki četrti obdukciji.

Pri ženah je ta bolezen 3—4-krat pogostejša kot pri moških, vendar je pri slednjih oblika obolenja običajno težja.

Žene, ki so rodile, 10-krat česče obolevajo za to boleznijo kot tiste, ki niso rodile. Nesporno je torej, da nosečnost, porod in laktacija pospešujejo nastanek žolčnih kamnov.

Za pravi in dokončni vzrok te bolezni ne vemo.

Nastanek žolčnih kamnov pogojujejo splošni in krajevni činitelji. Med splošne spadajo poleg določenega konstitucijskega nagnjenja še adipoznost, premalo gibanja, nosečnost in pogosta zapeka. Med lokalne činitelje pa spada porušeno medsebojno ravnotežje posameznih sestavin žolča, zastoj žolča in krajevna infekcija.

Kadar ena od sestavin žolča nenormalno poraste, pride do

Delo KS OO ZSMS Veriga v oktobru 1981

V oktobru smo imeli 7. sejo predsedstva KS OO ZSMS Veriga, združeno z razgovorom s predstavniki OK ZSMS Radovljica. Razgovor je zajemal osnovne probleme in možnosti dela ZSMS v DO. Navedel bi nekatere glavne ugotovitve:

1. Mladi se premalo samoiniciativno vključujemo v poslovanje DO. Pomembne akte, kot so razni programi, njihovo izpolnjevanje, periodične obračune, zaključne račune in podobno spremljamo zgolj formalno.

2. Zaradi velikega števila štipendistov naše DO bomo sklicali aktiv štipendistov, ki bo obravnaval njihove probleme.

3. S socialno politiko, torej s problemi mladih družin, prehrano ipd. se mladinska organizacija še ni ukvarjala. Podobne težave mladih ne smejo preko mladinske organizacije.

4. Pojavljajo se problemi vključevanja mladih v delegatski sistem.

5. Pri prostovoljnem delu bomo poiskali oblike vključevanja osnovnošolske mladine v le-to. Vsaj kakšen mladinec iz DO Veriga se drugo leto mora udeležiti MDA.

6. Ker je delo na kulturnem področju zamrlo, bomo izvedli akcijo za pridobivanje novih članov v folklorno skupino in pevski zbor.

7. H kadrovnju mladih v

ZK bomo pristopili bolj zavzeto in pritegnili mladince komuniste k delu ZSMS.

Da navedeno ne bo ostalo le pri ugotovitvah, bomo vnesli te naloge v programe OO ZSMS, da bodo postale osnovno torišče dela mladih v naši DO.

V oktobru je bil tudi izlet za udeležence delovne akcije za novo kovačnico. Povezali smo se z OO ZSMS iz krajevne skupnosti Lesce. Šli smo v Ptuj, kjer je bilo ta dan več OO ZSMS iz vse Slovenije. Izlet je vseboval ogled mesta Ptuj, športna tekmovanja, okroglo mizo o problemih mladih in kulturno-zabavni večer. S tem je bilo vzpostavljeno tudi sodelovanje z mladinci iz krajevne skupnosti Lesce, ki smo ga že dalj časa pogrešali.

Navezali smo stike s slušatelji republiške sindikalne šole, ki je v Radovljici. Z njimi smo odigrali mali nogomet in organizirali družabni večer s kulturnim programom. Ker so slušatelji te šole iz vseh koncev Slovenije, ne bi izgubljal besed o koristnosti takih srečanj.

V največji možni meri smo se poskušali udeleževati akcij OK ZSMS Radovljica, kot so občinska mladinska politična šola ipd. in akcij ostalih OO ZSMS.

Darko Kovač

Novosprejeti delavci:

tozd TIO: Šlajmar Branko, Bernard Zlatko, Močnik Drago
tozd Sidrne verige: Jalen Stane
tozd Verigarna: Filipovič Dragan
tozd Kovačnica: Koren Franjo
tozd Vzdrževanje: Pejič Mara
tozd Vijakarna: Jelenc Valentin
Finančni sektor: Sušnik Nada

Prenehali z delom:

tozd Vijakarna: Alibabič Ikmeta, Mahmutović Muhamed
tozd Kovačnica: Čehič Esad
tozd Sidrne verige: Kudič Enver
tozd Verigarna: Gašperin Boštjan, Mitrič Milorad, Kovač Ernest

Odšli v JLA:

tozd Vzdrževanje: Vidic Aleksander
tozd Orodjarna: Bratuša Miran, Božič Roman, Frelj Bojan
tozd Sidrne verige: Dežman Marko
tozd TIO: Boršič Franc, Bjelanovič Jozo, Portič Zdenko

Poročili so se:

Alojz Zgonc iz tozd Sidrne verige
Udovč Ignac iz tozd Vzdrževanje

Rodili so se:

Igorju Tofantu iz EOS, sin Matjaž
Jožu Resmanu iz tozda Orodjarna, hči Ana
Vidi Kavčič iz komercialnega sektorja, hči Ana
Darku Hanžiču iz tehničnega sektorja, sin Darko
Janezu Ribiču iz tozda Verigarna, sin Gregor
Mariji Zupanc iz splošnega sektorja, sin Kristijan
Slavki Napast iz tozda TIO, sin Gregor

Kadrovska služba

Nesreče pri delu v oktobru 1981

V oktobru se je ponesrečilo pet delavcev.

Palovšnik Silvo, tozd Sidrne verige
Jakolič Martina, tozd Verigarna
Fikfak Vojko, tozd TIO
Robič Janez, tozd Orodjarna
Koselj Franc, tozd Orodjarna

V oktobru sta bolničarki nudili prvo pomoč 442-krat, in sicer:
Urezi in ubodi, 24-krat
Opekline, 3-krat
Udari in stiskanine, 23-krat
Glavoboli, zoboboli, 94-krat
Tujki v očeh, 18-krat
Želodčne bolečine, 15-krat
Prehladi, bolečine grla, 17-krat
Previjanje poškodb, 44-krat
Merjenje krvnega pritiska, 102-krat
Ostale intervencije, 98-krat

V oktobru nismo zabeležili začetnih požarov.

Iz SVD

ČLANKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO SPREJEMAMO DO 9. DECEMBRA 1981

Zadnji teden v oktobru posebej pozornost že ustaljeni požarno-preventivni akciji. Z njo želimo opozoriti na požarne nevarnosti, ki nam pretijo pri vsakdanjem delu ter raznih opravil.

Številni požari, ki povzročajo velike gospodarske škode, nam narekujejo potrebo po osvajanju novih spoznanj o raziskovanju vzrokov požarov ter preventivnem delovanju, vseh s ciljem »bolje preprečiti kot gasiti«.

Opozoril bi na nekatere nevarnosti, ki so pogosto vzrok za nastanek požara. Statistika dokazuje, da povzročajo največ požarov neposredno ljudje in to zaradi malomarnosti, podcenjevanja in tudi neznanja oz. nepoznavanja gorljivih materialov.

Nekaj preventivnih ukrepov:

— ko zapuščate stanovanje ali delovno mesto, ne pozabi odklopiti električnih naprav, zapreti plin, v neposredni bližini peči odstrani gorljive predmete, pogosto pozabimo prižgano cigareto ali goreč ogorek odvržemo v koš papirja;

— pri menjavi plinske jeklenke opravi preizkus tesnosti z milnico, če plin pušča, zamenjaj tesnilo;

— plinsko jeklenko ne smemo shranjevati v kleti, ker je plin propan-butan težji od zraka;

— vzdržuj red in čistočo na strojih in drugih napravah ter prostorih, kjer se med delovnim procesom pojavlja oz. zbira gorljivi prah in odpadni material;

— dosledno upoštevaj prepoved kajenja, prižiganja odprtega plamena in varjenja na mestih s povečano požarno nevarnostjo in kjer so hlapi vnetljivih tekočin, plinov ter ostalih vnetljivih snovi.

Vzemi si čas in preberi navodila za uporabo gasilnega aparata

V naši DO smo pripravili ogled kratkega filma, ki je imel poučno vsebino iz požarne varnosti »Človek zakaj tako«. Komisija za preventivne preglede je opravila pregled skladišč, kalilnice, lakirnice v novi proizvodni hali. Zatečeno stanje kaže na skrajno malomarnost predvsem neposrednih vodij del.

Do konca leta bomo izvedli

še praktičen prikaz gašenja z ročnimi gasilskimi aparati za vse zaposlene.

Za zaključek požarno varnostnega tedna je Občinska gasilska zveza Radovljica pripravila proslavo s kulturnim programom, pionirji in pionirke pa so se pomerile v kvizu znanja iz požarne preventive.

Drago Stojc

Šport

ZMAGA VERIGE

Predzadnja disciplina občinskih sindikalnih prvenstev za leto 1981 je bila tokrat namizni tenis. V organizaciji športnega društva Mošnje je bilo tekmovanje v soboto, 24. oktobra v telovadnicah v OŠ Radovljica.

Letos se je turnirja udeležilo nekoliko skromnejše število igralcev namiznega tenisa, komaj 80. Tako kot lani so bili tudi tokrat razdeljeni v tri starostne skupine: od 27 let, od 27 do 40 let in nad 40 let.

Zaradi res skromne udeležbe žensk, saj jih je nastopilo le 9, so bile razdeljene le v dve skupini, in sicer do 27 in nad 27 let.

Namizni tenis ni bila nikoli naša, verigarska disciplina, tako da smo lahko računali s tem, da vidnejšo ekipno uvrstitev lahko dosežemo le s čim številnejšo ekipo. No, res smo imeli največ, to je 22 nastopajočih, tako da smo v končni skupni uvrstitvi dosegli prvo mesto, medtem ko smo bili v

moški konkurenci eno točko za Elanom, to je drugi.

Med posamezniki smo imeli najboljše predstavnike med moškimi nad 40 let, Nekoliko nenadejan, vendar zaslužen uspeh je dosegel Stane Zajc, ki se je kvalificiral v finalni del turnirja in tudi tam odpravil še dva nasprotnika in na koncu zasedel prvo mesto, ter s tem postal občinski sindikalni prvak za leto 1981. Nekoliko smole je letos imel Miha Vidic. V isti starostni kategoriji je zasedel sedmo mesto, vendar bi po prikazani igri vsekakor zaslužil vidnejšo uvrstitev. Omeniti velja še Milana Pogačnika, ki je bil med moškimi od 27 do 40 let peti. V najmlajši moški starostni kategoriji je bil od naših z devetimi mestom najboljši Franci Hrovat, To je sicer eden naših boljših tekmovalcev, ki pa je že v drugem kolu naletel na zanj premočnega nasprotnika, kasnejšega zmagovalca turnirja, Filipa Praprotnika.

V ženski konkurenci smo

imeli le eno predstavnico. Milojka Pogačnik je v konkurenci nad 27 let zasedla četrto mesto in tako k ekipni uvrstitvi prispevala 11 točk. Res škoda, da v ženski konkurenci ni bilo več prijavljenih, saj je namizni tenis športna panoga primerna za vse starostne kategorije, tako za moške, kot za ženske.

Ekipni vrstni red:

Ženske:

1. LIP Bled — 41 točk, 2. Iskra Lipnica — 24, 3. KT Podnart — 20, 4. VVO Radovljica — 16, 5. Veriga — 11.

Moški:

1. Elan — 67 točk, 2. Veriga — 66, 3. Iskra Otoče — 58, 4. Obrtno zdr. Rad. — 33, 5. SGP Gorenje — 20 itd.

Ekipno skupaj:

1. Veriga Lesce — 77 točk, 2. Iskra Otoče — 67 točk, 3. LIP Bled — 57 točk, 4. Iskra Lipnica — 39 točk, 5. KT Podnart — 30 točk. VF

1. 3.

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

Zlogovnica

Za nagradno križanko, ki je bila objavljena v prejšnji številki, smo dobili 101 rešitev. Izžrebani so bili naslednji reševalci: prva nagrada 170 din Edi Vidmar, druga 110 din Jana Pogačnik in Peter Macuh, tretja 80 din Zvone Sinkovič in Stane Simončič.

Današnja križanka je zlogovnica. Rešite jo tako, da iz zgornjih zlogov sestavite dvajset besed, ki jih zahtevajo opisi. Iz dobljenih besed vzemite prvo in tretjo črko in jih prenesite v stolpca, kjer dobite brano navpično geslo današnje križanke.

AL — BA — BJE — CA — CIR — ČR — DA — DER — DI — E — E — E — E — GRAM — GRANT — GO — I — I — JA — JA — JA — KA — KA — KA — KA — KLE — KO — KOR — LA — LAS — LE — LE — LEK — LI — LJA — LO — LU — MA — MI — MUL — NI — NIJ — NJE — NJE — NJE — O — PAL — PO — RA — RE — RE — SAB — STAT — TA —

TA — TE — TI — TI — TIK — TOST — TRI — VAN — VAR — VE — ZEM — ZI — ZI — ZUR.

1. Mesto na Hrvaškem pod Bilogoro
2. naprava za spreminjanje upornosti
3. država, ki meji na Jugoslavijo
4. lepa ženska, krasotica
5. kemična prvina za simbol ZR
6. raztegljiv trak
7. poskočen poljski ples
8. surovost, divjaštvo
9. izseljenec
10. prvak, as, šampion
11. slepilo, videz
12. hribovitost
13. vrsta energije
14. tlačilka, pumpa
15. mešanica vode in olja
16. mečevanje, bojevanje s sabljo
17. brzjavka
18. vaška slika, prizor iz prostega življenja
19. bitje ure
20. opravljanje, čvekanje

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarnice — Veriga n. sol. o., Lesce. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Kozamernik Marjana, dipl. oec., Arh Zdenka, Vidic Božena, Vovk Franci in Torkar Mitja. Odgovorni urednik Torkar Mitja. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenja sekretariata za informiranje SRS Prosto plačila prometnega davka. — Tiska: Tiskarna Ljubljana

Program kina Radovljica

OD 3. DECEMBRA 1981 DO 6. JANUARJA 1982

NEDOSEGLJIVI MOST
ameriški barvni vojni film
3., 6. in 8. 12. ob 20. uri

BEN HUR
amer. barvni zgodovinski film
4., 7. in 9. 12. ob 20. uri

VODA
jugoslovanski barvni film
5. 12. ob 18. uri

POROČILO IZ ST. PAULIJA
zah. nemški barv. krimi-seksi film
5. 12. ob 20. uri, 6. 12. ob 18. uri

NAREDNIK STEINER
ameriški barvni vojni film
10. 12. ob 20. uri, 13. 12. ob 18. uri

ČLOVEK IMENOVAN TIGER
hongkonški barvni karate film
11. in 16. 12. ob 20. uri, 12. 12. ob 18. uri

RAZBITO STEKLO
angleški barvni film
12. in 14. 12. ob 20. uri

UVAJANJE V LJUBEZEN
kanadski barvni film
13. in 15. 12. ob 20. uri

SILVIJA V CARSTVU STRASTI
zah. nemška barvna seksi kom.
17. in 19. 12. ob 20. uri, 20. 12. ob 18. uri

ZORA LAŽNIH BOGOV
italijanski barvni akcijski film
18. in 22. 12. ob 20. uri

HIŠNI OBISKI
ameriški barvni zabavni film
19. 12. ob 18. uri, 21. 12. ob 20. uri

VRNITEV
jugoslovanski barvni vojni film
20. in 23. 12. ob 20. uri

ŠERIF V DOLINI NILA
ital. barvni pust. zab. film
24. in 29. 12. ob 20. uri, 27. 12. ob 18. uri

VSI GREMO NA SMUČANJE
franc. barvni zabavni film
25. 12. ob 20. uri, 26. 12. ob 18. uri

DEKLE IZ PLEMENA AŠANTI
angl. barvni pustolovski film
26. in 28. 12. ob 20. uri

LADJA SMRTI
ameriški barvni film
27. in 30. 12. ob 20. uri

BARRACUDA
amer. barvni pustolovski film
1. 1. ob 18. uri, 3. in 6. 1. ob 20. uri

PAR — NEPAR
ital. barvni pustolovski film
1. 1. ob 20. uri, 3. 1. ob 18. uri

DINAMITAR JONSON
filipinsko-hongkonški barvni karate film
2. 1. ob 18. uri, 5. 1. ob 20. uri

MAČKA IZ VESOLJA
ameriški barvni fantastični film
2. in 4. 1. ob 20. uri

Bil sem na proslavi televizije ABC v New Yorku

Po kosilu nas je obiskal v hotelu predstavnik TV, ki je že bil pri meni doma pred dvema letoma, Doug Wilson in nam zaželel prijetno bivanje, nato pa smo odpeljali Lilijano k zdravniku, kajti trpela je zelo hude bolečine, oni pa so jo na vsak način želeli toliko pozdraviti, da bi bila lahko prisotna na proslavi. Ko smo se vrnili, je strežnik prinesel v sobo veliko ikebano za Lilijano. Nato smo še poklepotali, potem pa sva z Dejanom še enkrat odšla v mesto.

Niste videli New Yorka, če niste videli veleblagovnice Macy's, pravijo tam ljudje in do večerje nama je ostalo ravno še toliko časa, da sva si ogledala to največjo veleblagovnico na svetu. No, ogledala sva si jo le delček, kajti, če bi hotel videti vse, bi rabil mnogo več časa, kajti to je res ogromna trgovina.

Zvečer smo z Dougom Willsonom malo posedeli in poklepotali. Ko me je vprašal, kaj bi rad videl naslednji dan, sem izrazil željo, da bi se peljal s helikopterjem nad Manhattanom, seveda, če ni predraga vožnja. On mi je odvrnil, naj si s tem nikaner ne belim glave in naj bova zjutraj ob 10. uri na vrhu stavbe PAN-AM, ki je bila v neposredni bližini hotela. Tam, je dejal, naju bo čakal helikopter. Bil sem zadovoljen, kajti s tem bi bilo prigranjenih kakih trideset dolarjev, toda, ko sem zjutraj pogledal skozi okno, se stavba PAN-AM sploh ni videla, bila je namreč vsa v megli, poleg tega pa je še močno deževalo. Malo sem bil razočaran, vendar sem upal, da se bo vreme popravilo, in bo ta vožnja prišla na vrsto kak drug dan, toda skoraj vse naslednje dni je deževalo ali pa je bila oblačnost tako nizka, da je bilo nesmi-

selno in nemogoče leteti s helikopterjem. Sicer je še vedno ostala možnost vožnje z avtomobilom, ki je bil na razpolago skoraj vsak trenutek.

Načrt je bil torej spremenjen in ob 10. uri sva se namesto v helikopter usedla v cadillac. Z nama je bila tudi vodička, prišel pa naj bi tudi prevajalec, kajti Dejan je ta dan imel veliko dela na televiziji. No, startali smo kar brez prevajalca, ker ga pač ob dogovorjenem času ni bilo, za silo pa smo se sporazumeli tudi brez njega. Ker v megli ne moreš gledati visokih stavb, smo si najprej ogledali nekaj mostov, ki so res nekaj posebnega, nato pa smo zavili še malo v kitajsko četrt, mimo World Trade Centra do obale, kjer so se videli skozi meglo obrisi Statue of liberty (kip svobode). Vodička nama je pokazala še nekaj muzejev in dve univerzi. Peljali smo se tudi do Greenwich Villagea, nato pa še do sedme avenije in Enaintridesete ulice, kjer stoji slovita športna dvorana: Madison Square Garden.

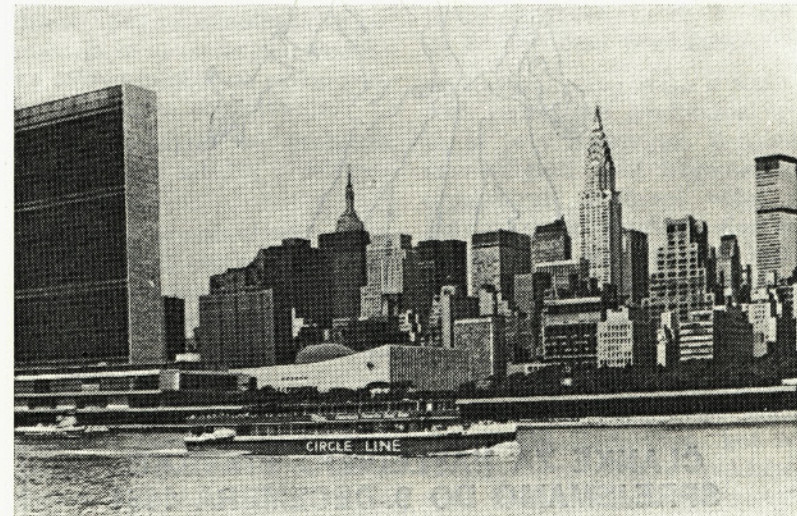
Cas nas je pričel prigranjeti in morali smo se vrniti v ho-

tel. Sicer smo v nekaj urah videli kar dovolj. Zvečer sva se z Dejanom kljub temu še enkrat odpravila na križarjenje po mestu. S taksijem sva se odpeljala na Greenwich Village, od koder sva pot nadaljevala peš. Prav v Greenwich Villageu se je pred leti pričelo hipijevsko gibanje in menda so bili prava turistična atrakcija. Tudi sedaj je tam polno mladih brezdelnežev, uživalcev in prekupčevalcev mamil, raznih umetnikov itd. Nasploh je kar precej živo tudi v večernih urah, če ni preveč hladno.

V tem delu mesta ni visokih stolpnic, kajti to je stari del New Yorka, je pa zelo veliko praznih, zapuščenih blokov, in ko sva se z Dejanom sprehajala v poznih večernih urah po teh temnih in zapuščenih ulicah, mi je bilo kar malo tesno. Zapuščene namreč niso le posamezne hiše, ampak ponekod kar cele ulice, ki potem sploh niso razsvetljene. Ko sva tako hodila po teh ulicah, sva prišla v China town, kjer sva se seveda malo pomudila v trgovinicah s spominčki, nakupila pa sva tudi pravega kitajskega čaja. Nekateri imajo namreč svoje prodajalne odprte celo do poznih večernih ur, ne glede na to, ali je nedelja ali pa delovni dan.

Vrnila sva se s podzemno železnico, s katero sva zelo hitro prispela do hotela.

(se nadaljuje)
Vinko Bogataj

Panorama New Yorka